

Č. 9310.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní: * O tom, kdy se platební výměr okresní nemocenské pojišťovny stává vykonatelným, obsahuje ustanovení § 175 zák. č. 221/24. § 189 poslední věta téhož zákona naproti tomu má na mysli nikoli vykonatelnost, nýbrž naříkatelnost výměru.

(Nález ze dne 6. června 1931 č. 8790).

Prejudikatura: Srovn. Boh. A 7064/28.

Věc: Firma Antonín O. v B. proti zemské správě politické v Brně o včasnost opravného prostředku ve věci sociálního pojištění.

Výrok: Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.

Důvody: Výměrem městské rady v Brně ze 4. května 1928 byla stížnost firmy Antonín O., knihtiskárna v Brně, proti platebním výměrům okr. nemoc. pojišťovny v Brně o předpisu pojistného podle zák. č. 221/1924 za období od 1. července 1926 do 26. března 1927 zamítnuta s odůvodněním, že byla podána opožděně vzhledem k ustanovení § 189 odst. 3 zák. č. 221/24, t. j. po uplynutí 6 měsíců ode dne doručení platebních výměrů.

Zsp v Brně nař. rozhodnutím nevyhověla odvolání stěžující si firmy a potvrdila rozhodnutí I. stolice z jeho důvodu a podotkla toto: »Zákon sám sice neustanovil lhůty k podání opravných prostředků proti výměrům nemoc. pojišťoven, avšak z poslední věty odst. 3 § 189 zák. č. 221/24 nutno souditi, že výměry nemoc. pojišťoven se stávají pravoplatnými, nebylo-li jim odporováno do šesti měsíců ode dne jejich doručení. Jelikož stížnost byla podána u městské rady v Brně po uplynutí této šestiměsíční lhůty, kdy již jmenované platební výměry nabyly právní moci, byla podána opožděně a městská rada v Brně právem zamítla stížnost firmy jako opožděnou«.

O stížnosti uvážil nss toto:

Žal. úřadem citovaný § 189 odstavec 3 zák. č. 221/24 ukládá pojišťovnám, aby své výměry opatřily poučením o opravných prostředcích, a dodává: »Nesprávné poučení nemůže býti straně na újmu. Nebylo-li straně dáno poučení vůbec a výměru nebylo odporováno do šesti měsíců ode dne doručení, stává se výměr pravoplatným«. Tímto předpisem odůvodnil žal. úřad výrok, zamítající v cestě instanční opravný prostředek stěžující si strany jako opožděný, vyloživ si jeho poslední větu tak, že výměry pojišťovny se staly pravoplatnými, poněvadž jim stěžující si strana neodporovala do 6 měsíců ode dne jejich doručení. Stížnost hájí naproti tomu právní názor, že pro podání stížnosti proti takovým výměrům pojišťoven neplatí žádná lhůta a že stížnost může býti podána kdykoli; stížnost opírá názor ten úvahou, že § 189 odst. 3 nestanoví lhůtu, v níž musí býti podán opravný prostředek, nýbrž že lhůta tato platí pouze pro označení doby, kdy může býti výměr pojišťovny vykonán, nebylo-li dáno straně poučení o opravných prostředcích. Názor ten je mylný.

Zákon v cit. předpisu nestanoví, že výměr se stává »vykonatelným«, nýbrž přiznává výměru takovému po uplynutí 6 měsíců pravoplatnost. Pravoplatnost a vykonatelnost jsou však pojmy různé. Správní akt je pravoplatným s hlediska procesního (formelní právní moc, jež v daném případě přichází jedině v úvahu), nelze-li již změny jeho dosíci řádnými prostředky opravnými, ať již proto, že lhůta k jich podání uplynula, nebo proto, že jde o rozhodnutí poslední instance správní; vykonatelným je pak správní akt, lze-li přikročiti k exekučnímu vymáhání nebo k provedení jeho dispozic. Mezi právní mocí a vykonatelností výměrů pojišťoven není dle zák. č. 221/24 ani vnější souvislosti, ježto zákon ten o vykonatelnosti plat. výměrů nemoc. pojišťoven má ustanovení speciální v § 175, podle něhož vykonatelnost výměru se ani časově nekryje s jeho právní mocí. (Srov. Boh. A 8174/29). Podle toho, co právě řečeno, právní moc a vykonatelnost jsou různé pojmy a vyjadřuje se formelní pravoplatnost správního aktu v jeho nenařikatelnosti.

Určil-li zák. č. 221/24 v cit. § 189 odst. 3, že výměry nositelů pojištění za předpokladů zde uvedených stávají se pravoplatnými, stanovil tím implicity i jejich nenařikatelnost. Tak si i žal. úřad vykládal cit. normu, nemohl proto nss shledati, že by po této stránce nař. rozhodnutí odprovalo zákonu. Že by s jiného hlediska subsumpce daného případu pod cit. normu byla nezákonná, stížnost nenamítá.

Citujíc nál. Boh. A 7064/28, hledí stížnost z něho dovoditi, že proti podání stížnosti nelze se stanoviska zákona i po lhůtě 6měsíční nic namítati, ježto podle cit. nálezu výměry pojišťoven nemají rázu rozhodnutí úřadu správního, jsouce jen prohlášením strany, jež může v případech § 239 cit. zák. sloužiti za základ judikující činnosti správního úřadu teprve tehdy, když vyvoláno bylo proti němu zakročení příslušného úřadu politického . . . Z toho stížnost dovozuje, že správní úřad musí rozhodnouti o stížnosti strany, podané proti výroku pojišťovny, resp. proti jejím platebním výměrům meritorně, ať jest podána kdykoli.

Nálezu citovaného se stížnost dovolává neprávem. Nález ten vychází právě z toho, že zákon výměrům pojišťoven přiznal právní závaznost, a nevyslovil nikde právní názor, který stížnost do něho vkládá, že by výměry pojišťoven byly kdykoli nařikatelnými. Vyslovil jedině, že — nemá-li zákon sám ustanovení o lhůtě odvolací — nelze tuto mezeru vyplniti obdobou zákona č. 101 ř. z. z r. 1896, a neobsahuje-li zákon zmocnění, aby pojišťovna sama libovolně lhůtu odvolací stanovila, nelze shledati nezákonným, když žal. úřad v konkrétním případě uznal, že odpor, podaný stranou proti plat. výměru pojišťovny 34. den po doručení, není opožděný. Nss dodal v cit. nálezu výslovně, že nemá důvodu, zabývati se otázkou, zda z poslední věty § 189 odst. 3 cit. zák. třeba souditi, že výměr pojišťovny nabývá pravoplatnosti teprve tehdy, není-li mu odporováno do 6 měsíců ode dne doručení.

Nelze-li však přiznati ani důvodnost názoru stížnosti, že cit. § 189 odst. 3 stanoví pouze dobu vykonatelnosti plat. výměrů nemoc. pojišťoven, ani relevance poukazu stížnosti na cit. nál. Boh A 7064/28, musela býti stížnost zamítnuta jako bezdůvodná.